

A HARMADIK SZEM RADE TOMIC

*
* *

Íme a birtok, amit szereztem, messze tőletek,
íme a rejtett birtok. Halastó, erdő,
ünnepélyes vízsugár. Száz és száz ragadós kéz
tört utat a hegytetőre, ahonnan már látszik a villám
zöld órája. A napos oldalon déligyümölcsöt fest a gyerekkéz,
meleg húsát falja a szem. A cserjésben
visszhangzik a szél arany kardja, és kinyílnak
a szemek és csillagok. Szentjánosbogár perzseli fel a világot,
galamb-napokkal mérjük a teret. Íme a birtok,
amit messze tőletek szereztem, íme a rejtett
birtok. Ne növeljétek nagyobbra, ne csökkentsetek;
aki parázsra lel a hamu alatt, ne szítsa fel a lángot.

S AZ IDŐ MŰLIK

1)

Íme a pont. Innen fogjuk figyelni
a viharok áramát, a kedves helyeket, állatokat,
angyalokat! Rőptünkben visszaverődik a fény a tükrökről,
annyi minden vész semmibe. A Földet köd burkolja;
a tér hálója himbálja a mozdulatlan szemet,
eltűnt a bíbor tenger, az öngyilkos kékség!
Mi marad meg utánunk? A rosszul rímelt szél,
a tűz civódásai, az összeollózott füst, elemista motyogás?
A szem szikra-csóvája, ember a ködben,
alvó fenyők közt! Elzarándokoltam mogyorófa
templomodba, cukornáddal örökkévalóságot
tömjénező próféta, meztelen, egyedül, illatok páncéljában.
Mít mondhatnék erről az iszapról a csata végén?
Füst-farkú, hüvelyes meteorok szállnak át a látóhatáron.
Erről az iszapról mit mondhatnék? A békákról,
ebihalakról? Üres utakról, lovas nélkül száguldó lovakról?

2)

Taníts meg, hogyan töltsük ki veled a dolgokat.
Árnyék hazudja magát embernek, aki nincs.
Kakukk hazudja magát fecskének, ami nincs.
A sokágú tengeni csillag elszunnyadt a pókokkal
a felhők közt, és álmában számlálja a gyökereket, vakokat,
dombhátakat szoroz és remetéket. Resteltem leírni,
hogy egyenlő voltam velük, hajbókoltam előtted,
mint a jó diák. Meg akarom énekelni a falaidat,
barna gerinced, a sóidat. Ha minden én szakad,
lennék a térdkalácsod, hogy veled együtt
járjam az utadat. Ó, vörös törzsek forgácsa,
minden száraz és múniásan aszott; bőségnak elígérve,
hontalan honomban, éhséged vezeklem. S az idő múlik...

3)

Vedd a szellemem s a tengert, mely fölött fehér pillák keringnek,
és emelkedj a magasba; a kancsal szemű meglátja
a kristály-sűrűben a szigetet s a hamut felverő
számok örvényét. Mert ime, dögkeselyűk
köröznek a meg-nem-születettek fölött, és széttépik
a szembeúszó magvakat. Hozd felszínre a feledés kínosát:
méhek raját, növények ércét. Nyisd fel a szemem, hadd lássam,
hogy esik az eső s hogy szállnak fejed körül az idő-bogárcák.
Hadd halljam éneked, vajon a nap győz-e
a szív kalászaín. Tölts meg széllel és viharral,
hogy a gondolataim szirtet és hullámot gondoljanak. Hogy
megálmodjam, sokszorozottan, a mélyben a lélek cölöpeit.
Hogy szembeszegüljek kővel és üveggel, bodzaillattal,
hogy baglyok gyanánt fölverjem az erdő éjjelét lomha szárnycsattogással.

AZ AMI BEJÖTT

Az ami bejött ott áll a szürkülő fal mellett
Az ami bejött hangyaléptekkel jött be
A kis kék ajtón
Tárgytól tárgyig megyek mondja az ami bejött
És mindegyikben kitapintom az érverésemet
Embertől emberig megyek mondja az ami bejött
És mindegyikben követem a vérem útjait
Így válok minden lény lényévé minden alak alakjává
Az ami bejött füllé válik és szemmé
Ezer füllé és ezer szemmé
És figyelj az éj nagy ölet és figyelj a fákat növényeket köveket
És feszülten figyelj önnön fehér köldökét
És aztán minden füllé válik
Egyetlen nagy füllé és egyetlen kávészínű nagy szemmé
A köldökömből kinő újra a fű kinő a fa
Köldökömből új csillag születik mondja az ami bejött
És útrakel valahová ahol nincs több utas
Én mindent látok mondja az ami bejött a vadászt lesén
A messzi Indianában a Niluson átszálló verebeket

A roppant vizet az Andok erdőiben
Látom a Hold túlsó felét a pucér farú majmokat
Az embereket is mind látom mondja az ami bejött ...
Az ami bejött méhfullánkban alszik
Méhfullánkban és bíbor felhőcsücskön
Bíbor felhőcsücskön és kis kék bogyókban
Az ami bejött a lódarázs röptét utánozza
És ott köröz a fehér fehér város fölött a sivatagban
Számolja a napokat és éjeket útjukon
Számolja a legyeket hangyákat és katicabogarakat útjukon
Nehéz naphosszat jóllakottnak lenni mondja az ami bejött
És ujjával ahhoz ér legelőbb ami kiindulópontul szolgálhat

AZ AMI KIMENT

Az ami kiment mindent előről kezd
Az ami kiment befesti az erdőt az egész tájat
S a felhő-mocskolt eget is a madarakat álmokat
Ha van homály azért van hogy eltűnjön
Mert vannak források hol víz buzog emberek alszanak
Mert piócák is vannak fűzek is
Mondja az ami kiment
És felköltözik a legmagasabb helyekre
És nézi magasan a föld felett
A dolgok óriás sáros lábait
És nézi a lángban mozgó alakzatokat s a fényes erős gépeket
Amik feltűrják a sárga égi avart
Bal felől pompás városok jobb felől fekete ködök
Mondja az ami kiment

Középpüti varázsjelek a titok fészke
Gyerekhangú tavaszi szelek rozsdás csillagok
Szelek villámok gyíkok
Ha nem volnának elborulna az ég
Ha nem volnának menny és föld egyesülne
És eltűnnének a halak a madarak és eltűnne a lég
Az ami kiment titokban ment ki de visszavonhatatlanul
És könyörtelen az időhöz
Az idő gyűlöletének egyetlen és örök tárgya
És könyörtelen a naphoz mely lázban oltódik
És értelmesen mint minden értelmes lény
Az ami kiment legszívesebben lóvá válna
De jéggé denmedt lóvá legszívesebben lóvá válna
De megőrzött lóvá akár a szerelem

AZ AMI KINYÍLIK

Az ami kinyílik aszimmetrikus
Az ami kinyílik felszál majd megáll
A félig eltemetett holdat eszi az ami kinyílik
Az ami kinyílik ablakot nyit

És megfelelő megvilágítást igényel
 Az ami kinyílik mély lélegzetet vesz és csak a levegő illatait őrzi
 Félig kővé válva félig így-úgy
 Az ami kinyílik megy az utcán és verset olvas
 És verset ír
 É-n-m-e-g-y-e-k-é-s-é-n-e-k-e-l-e-k
 Ó-ó-ó-ó-ó!
 Mondja az ami kinyílik
 És azt gondolja egy pohár víz és még egy pohár amabból
 Plusz az este teste
 S a szerzett veszélyek és szerzett tapasztalatok
 A bizonytalanság és a dolgok sima felülete
 És az asszonyok a ligetek az üstökösök
 Felszállhatnának gondolja az ami kinyílik
 Még mindig megy az ami kinyílik
 Még mindig álmodik az ami kinyílik
 Lovat álmodik kőből Hamletet álmodik kőből
 És azt mondja elegendő van és azt mondja lássuk hát azt a lovat
 Azt a lovat mely felszáll az égre hág
 És felfelé siet a kőből valót
 És lefelé siet a kőből valót

AZ AMI BECSUKÓDIK

Az ami becsukódik út mint az óra
 És füstölög és karikázik és megszenesedik
 És kisimul és verejtéket gyöngyöz
 És hosszan hosszan úszik az ami becsukódik
 És nem tudja meddig és nem tudja miért
 És egyet-mást mégis meg szeretne érteni
 Minden reggel minden este minden percben
 Vár maga sem tudja mire vár
 Úgy látod fa az ami becsukódik tüzet gyújt
 És felhőt gyújt és másik fát gyújt és életet gyújt
 És feljegyzí

**SEMMIT SEM ÉRTETTEM MEG SOHA SEMMIT SEM ÉRTETTEM MEG
 A VIZEKBŐL AMIK BEÉRNEK A LÉPTEKBŐL AMIK BEÉRNEK
 ÉS A LÉPTEKBŐL AMIK ELHAGYNAK**

Az ami becsukódik veri a billentyűket
 Valamit megőrizne valamit a fülébe rejtene
 De minden zuhan lefelé
 Zuhannak az állványok a kulcsok
 És az ami becsukódik kopog az ablakon
 És ellenőrzi hogy valóban ő kopog-e
 Vagy az ami az ablakot nyitja!

Ács Károly fordítása